

FenYörünge

3. SINIF FEN BİLİMLERİ

ETKİNLİK VE

ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

2. ÜNİTE • CANILAR DÜNYASINA YOLCULUK

Üç bölüm • 12 özgün çalışma • Karma değerlendirme • Ayrıntılı cevaplar

Canlıların Sınıflandırılması

Duyu Organlarının İşlevleri

Canlıların Yaşam Döngüleri

Öğrenci adı / soyadı:

Sınıf / numara: Tarih:

MEB 3. sınıf Fen Bilimleri kazanımlarıyla uyumlu özgün eğitim içeriğidir.

2026 • Sürüm 1 • A4 • Hazırlayan: Yakup ALBAYRAK

2. ÜNİTE • FASİKÜL HARİTASI

İçindekiler ve Kazanım Haritası

Çalışmaları bölüm sırasıyla tamamlayabilir, karma değerlendirmeden sonra ayrıntılı cevaplarla karşılaştırabiliriz.

Bölüm	İçerik	Fasikül sayfası
1	Canlıların ortak özellikleri ve canlı–cansız ayrımı	3–4
1	Dört canlı grubu ve gruplandırma ölçütleri	5–6
2	Beş duyu organı ve işlevleri	7–8
2	Farklı canlıların algılaması ve duyu sağlığı	9–10
3	Yaşam döngüsü ve aşamaların sıralanması	11–12
3	Ortak örüntü, benzerlik ve farklılıklar	13–14
—	Karma ünite değerlendirmesi	15–17
—	Ayrıntılı cevap anahtarı	18–25

Bu fasikülde geliştireceğimiz beceriler

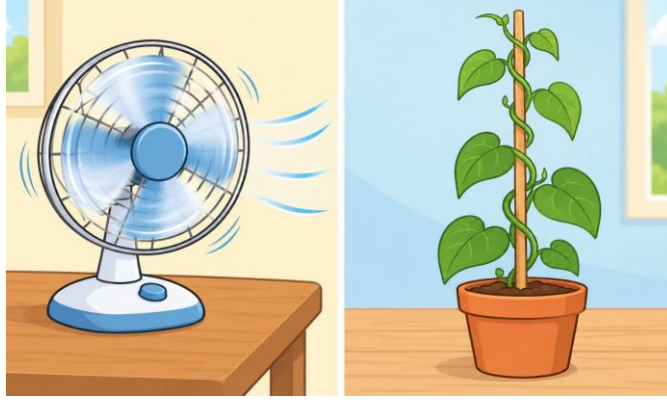
- 1 Canlıların ortak özelliklerini örneklerle tanıma ve canlı–cansız ayrımı yapma
- 2 Canlıları uygun ölçütlere göre dört temel grupta sınıflandırma
- 3 Duyu organlarını algıladıkları özelliklerle eşleştirme
- 4 Farklı canlıların çevreyi farklı yapılarla algıladığını fark etme
- 5 Yaşam aşamalarını sıraya koyup canlılar arasındaki ortak örüntüyü bulma

Not: Bu fasikül MEB 3. sınıf Fen Bilimleri kazanımlarıyla uyumlu özgün bir yardımcı kaynaktır; resmî ders kitabı veya resmî sınav dokümanı değildir.

2. ÜNİTE • CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI • ÇALIŞMA 01-A

Canlı mı, Cansız mı?

Bir varlığın hareket etmesi onun canlı olduğunu göstermez. Canlıların ortak özelliklerini birlikte inceleyelim.

1 Görseldeki iki varlığı karşılaştıralım. Hangisi canlıdır? Nedenini yazalım.

2 Canlıların ortak özelliklerini kısa açıklamalarıyla eşleştirelim: karşılarına doğru harfi yazalım.

Ortak özellik	Harf	Kısa açıklama
Büyüme ve gelişme		A) Kendilerine benzer yeni canlılar oluştururlar.
Beslenme		B) Vücutlarındaki bazı atıkları dışarı atarlar.
Üreme		C) Zamanla büyür ve gelişirler.
Tepki verme		D) Yaşamlarını sürdürmek için besin alırlar.
Solunum		E) Çevredeki değişiklikleri algılayıp karşılık verirler.
Boşaltım		F) Bütün canlılar bu işlemi yapar.

3 Aşağıdaki varlıkları uygun sütuna yazalım: kedi, taş, çam ağacı, bisiklet, mantar, bulut.

Canlı	Cansız

Dikkat: Bitkiler bir hayvan gibi yer değiştirmez; ama ışığa yönelme ve desteğe sarılma gibi hareketler gösterebilir. "Hareket eden her şey hayvandır." düşüncesi doğru değildir.

2. ÜNİTE • CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI • ÇALIŞMA 01-B

Dört Canlı Grubu

Canlıları benzer ve farklı özelliklerine göre gruplamak onları incelemeyi kolaylaştırır.

1 Tablodaki boş kutuları uygun bilgilerle tamamlayalım.

Canlı grubu	Temel özelliği	Örnek
Mikroskopa görülebilen canlılar	Çıplak gözle görülemez.	
Mantarlar		Şapkalı mantar
Bitkiler	Kendi besinlerini üretir.	
Hayvanlar		Kurbağa, balık

2 Aşağıdaki canlıları uygun gruba yerleştirelim: papatya, kurbağa, eğrelti otu, şapkalı mantar, balık, mikroskopa görülen küçük canlı.

Bitkiler	Hayvanlar	Mantarlar	Mikroskopa görülebilenler

3 Aşağıdaki cümleleri D (doğru) veya Y (yanlış) olarak işaretleyelim.

Cümle	D / Y
Mantarlar bitki grubunda yer alır.	D ☐ Y ☐
Bütün canlıları çıplak gözle görebiliriz.	D ☐ Y ☐
Bitkiler kendi besinlerini üretir.	D ☐ Y ☐
Doğada gördüğümüz mantarları toplayıp yiyebiliriz.	D ☐ Y ☐

Güvenlik: Doğada kendiliğinden yetişen mantarları toplamayız ve yemeyiz; zehirli olanlar yenebilenlere çok benzer.

2. ÜNİTE • CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI • ÇALIŞMA 02-A

Kendi Ölçütümüzle Gruplayalım

Aynı canlı topluluğu farklı ölçütlere göre farklı biçimlerde gruplanabilir. Bunu birlikte deneyelim.

- 1 Görseldeki hayvanları önce "uçabilenler" ve "uçamayanlar" olarak gruplayalım.

Uçabilenler	Uçamayanlar

- 2 Şimdi aynı hayvanları yaşadıkları yere göre gruplayalım.

Suda yaşayanlar	Karada yaşayanlar	Hem suda hem karada

- 3 Aynı hayvanları iki farklı biçimde grupladık. Bu bize ne gösteriyor?

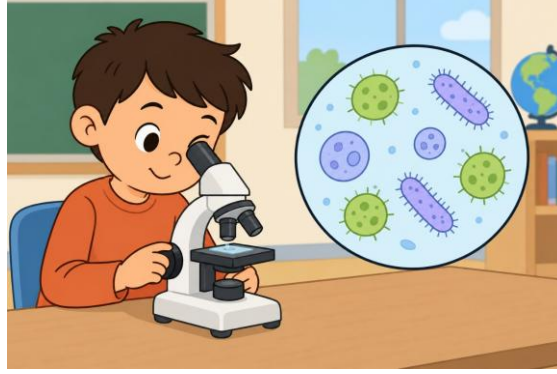
- 4 Kendi belirlediğimiz bir ölçüte göre üçüncü bir gruplama yapalım.

Ölçütüm ve gruplarım:

2. ÜNİTE • CANLILARIN SINIFLANDIRILMASI • ÇALIŞMA 02-B

Gözle Göremediğimiz Canlılar

Havada, suda, toprakta ve başka canlıların vücudunda yaşayan çok küçük canlılar vardır.

1 Boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayalım.

Bazı canlılar çok _____ oldukları için çıplak gözle görülemez. Onları görebilmek için _____ kullanırız. Bu canlılar havada, suda, _____ ve başka canlıların vücudunda yaşayabilir.

2 Aşağıdaki araçlardan hangisi çok küçük canlıları incelemek için kullanılır? İşaretleyelim.

Araç	İşaretleyelim	Araç	İşaretleyelim
Termometre	☐	Mikroskop	☐
Cetvel	☐	Mıknatıs	☐

3 Aşağıdaki canlıları özelliklerine bakarak doğru gruba eşleştirelim.

Canlı	Ait olduğu grup
Eğrelti otu	
Şapkalı mantar	
Yalnız mikroskopla görülebilen küçük canlı	
Kurbağa	

4 Mikroskop olmasaydı bilim insanları hangi canlıları inceleyemezdi? Yazalım.

2. ÜNİTE • DUYU ORGANLARININ İŞLEVLERİ • ÇALIŞMA 03-A

Beş Duyu Organımız

Çevremizdeki renkleri, sesleri, kokuları, tatları ve dokuları duyu organlarımızla algılarız.

1 Tabloyu tamamlayalım: her duyu organının algıladığı özelliklerden en az birini yazalım.

Duyu organı	Algıladığı özelliklerden bazıları
Göz	
Kulak	
Burun	
Dil	
Deri	

2 Aşağıdaki durumlarda hangi duyu organı kullanılır? Yazalım.

Durum	Duyu organı
Zil sesini duymak	
Atkının yumuşaklığını fark etmek	
Çiçeğin kokusunu almak	
Limonun ekşi olduğunu anlamak	
Topun kırmızı olduğunu görmek	

Dikkat: Dokunma organımız yalnız elimiz değil, vücudumuzu saran derimizdir. El, derimizin bir bölümüdür.

2. ÜNİTE • DUYU ORGANLARININ İŞLEVLERİ • ÇALIŞMA 03-B

Duyularımız Birlikte Çalışır

Bir şeyi tanıırken çoğu zaman tek bir duyu organımızı değil, birkaçını birlikte kullanırız.

Birlikte düşünelim

Burnumuz kapalıyken güvenli ve bilinen bir yiyeceği ayırt etmek zorlaşabilir. Bu durum tat ve koku duyularının yemek yerken birlikte çalışabildiğini gösterir.

- 1 Bir elmayı tanıırken hangi duyu organlarımızdan yararlanırsınız? Her biri için ne öğrendiğimizi yazalım.

Duyu organı	Elma hakkında ne öğreniriz?
Göz	
Burun	
Dil	
Deri	

- 2 Aşağıdaki cümleleri D (doğru) veya Y (yanlış) olarak işaretleyelim; yanlış olanı düzeltelim.

Cümle	D / Y	Düzeltilmemiz
Burnumuz tatları algılar.	D ☐ Y ☐	
Bir nesneyi tanıırken birden fazla duyu birlikte çalışabilir.	D ☐ Y ☐	
Dokunmayı yalnız ellerimizle algılarız.	D ☐ Y ☐	

Etkinlik güvenliği: Bilmediğimiz maddeleri tatmayız ve doğrudan koklamayız. Etkinlikleri öğretmen ya da bir yetişkin gözetiminde, temiz ve güvenli malzemelerle yaparız.

2. ÜNİTE • DUYU ORGANLARININ İŞLEVLERİ • ÇALIŞMA 04-A

Her Canlı Aynı Şekilde mi Algılar?

Canlılar çevrelerindeki değişiklikleri farklı organ ve yapılarla fark edebilir.

1 Tabloyu tamamlayalım: her canlının çevresini nasıl algıladığını yazalım.

Canlı	Çevresini nasıl algılar?
Yusufçuk	
Kelebek	
Küstüm otu	
Güneşgülü	

2 İnsan kokuyu burnuyla, kelebek antenleriyle algılayabiliyor. Bu bilgiden hangi sonuca ulaşırız?

3 Küstüm otunun dokununca yapraklarını kapatması neyi gösterir? Yazalım.

Bilimsel çıkarım: Aynı çevresel özellik farklı canlılarda farklı organ veya yapılarla algılanabilir. Bitkiler de çevrelerindeki bazı değişiklikleri algılayıp tepki verebilir.

2. ÜNİTE • DUYU ORGANLARININ İŞLEVLERİ • ÇALIŞMA 04-B

Duyu Organlarımızı Koruyalım

Sağlıklı alışkanlıklar duyu organlarımızı korumaya yardımcı olur.

1 Her organ için bir koruyucu davranış yazalım.

Organ	Koruyucu davranış
Göz	
Kulak	
Burun	
Dil ve ağız	
Deri	

2 Aşağıdaki davranışlardan güvenli olanları ✓, riskli olanları X ile işaretleyelim.

Davranış	✓/X
Kulaklıkla çok yüksek sesle müzik dinlemek	☐
Ekranı uygun uzaklıktan izlemek	☐
Bilinmeyen bir sıvıyı koklamak	☐
Dişleri düzenli fırçalamak	☐
Kulağa sert bir cisim sokmak	☐
Çok sıcak yemeği soğumadan yemek	☐

3 Duyu organlarımızla ilgili bir sorun fark edersek ne yapmalıyız?

2. ÜNİTE • CANLILARIN YAŞAM DÖNGÜLERİ • ÇALIŞMA 05-A

Ördeğin Yaşam Döngüsü

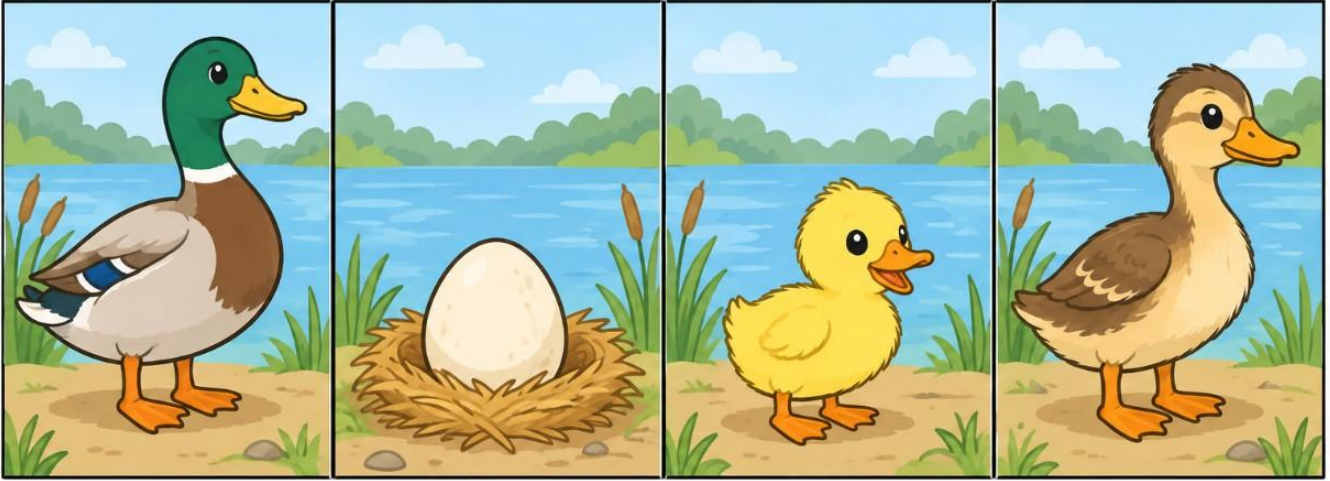
Bir canlının yaşamı boyunca geçirdiği aşamalara yaşam döngüsü denir.

K

L

M

N

1 Görseldeki K, L, M ve N karelerini ördeğin yaşam döngüsüne göre doğru sıraya koyalım.

Doğru sıra: _____ → _____ → _____ → _____

2 Aşamaları uygun açıklamalarla eşleştirelim.

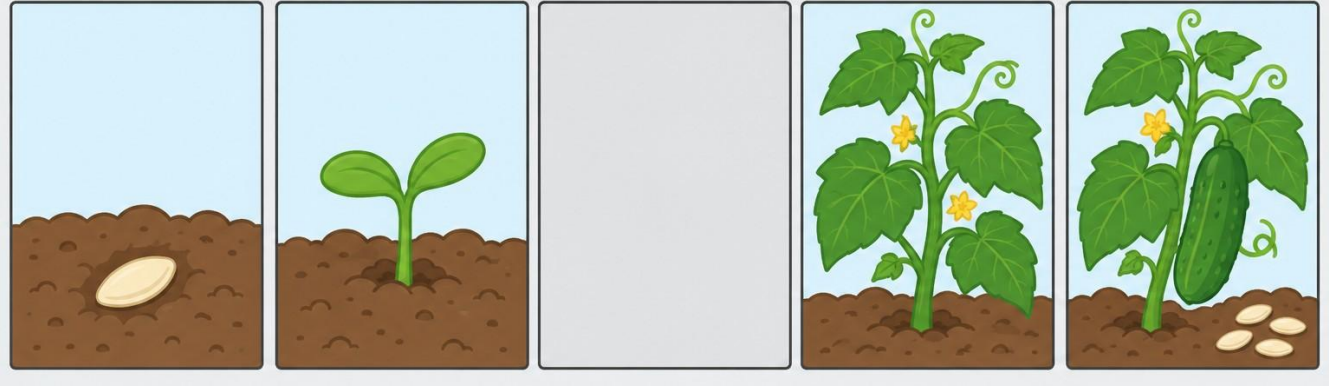
Aşama	Ne olur?
Yumurta	
Yavru ördek	
Büyüyen ördek	
Yetişkin ördek	
Yeni nesil	

3 Yetişkin ördek tekrar yumurtaya dönüşür mü? Cevabımızı gerekçesiyle yazalım.

2. ÜNİTE • CANLILARIN YAŞAM DÖNGÜLERİ • ÇALIŞMA 05-B

Bitkilerin Yaşam Yolu

Uygun koşullardaki bir tohum filizlenerek yeni bir bitkiye dönüşebilir.

1 Görselde boş bırakılan aşamayı bulalım ve adını yazalım.

2 Şeftalinin yaşam döngüsündeki aşamaları uygun açıklamalarla tamamlayalım.

Aşama	Ne olur?
Çekirdek	
Filizlenen bitki	
Büyüyen ağaç	
Yetişkin ağaç	
Yeni çekirdek	

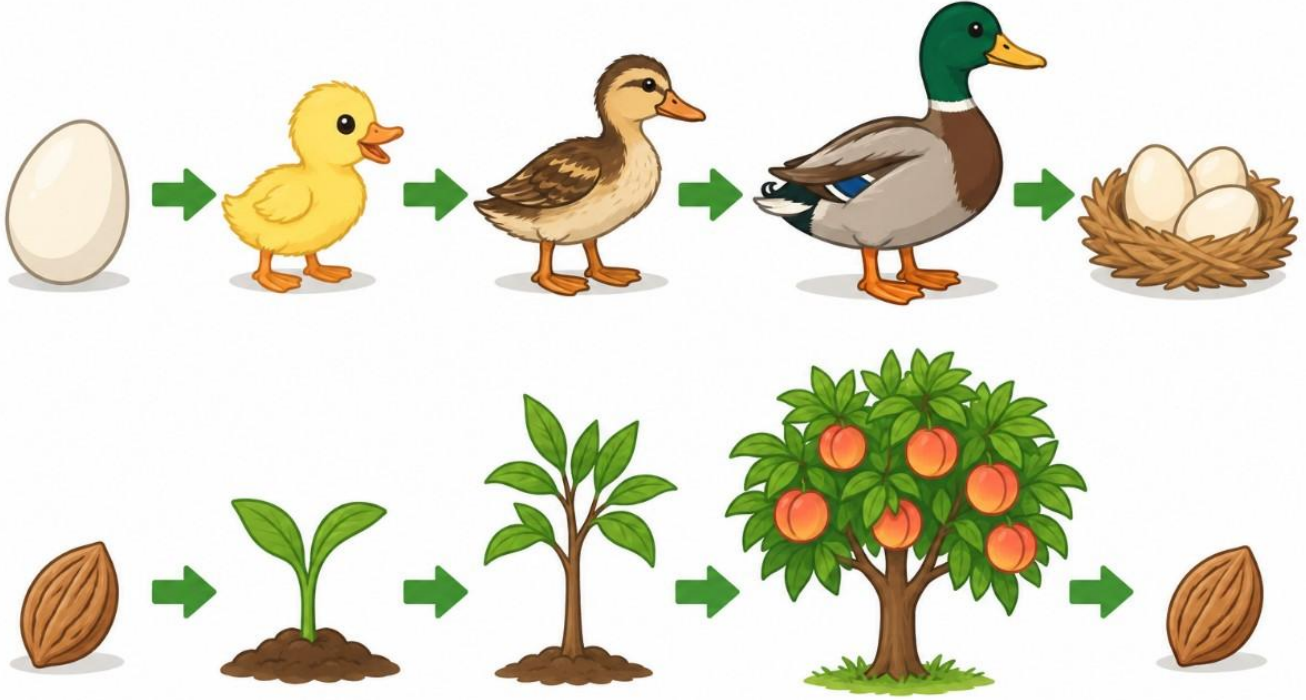
3 Aşağıdaki cümleleri D (doğru) veya Y (yanlış) olarak işaretleyelim.

Cümle	D / Y
Yalnız hayvanların yaşam döngüsü vardır.	D ☐ Y ☐
Yumurta ile çekirdek aynı yapıdır.	D ☐ Y ☐
Tohum uygun koşullarda filizlenebilir.	D ☐ Y ☐

2. ÜNİTE • CANLILARIN YAŞAM DÖNGÜLERİ • ÇALIŞMA 06-A

Ortak Örüntüyü Bulalım

Ördeğin ve şeftalinin yaşam yolları farklı görünse de aralarında ortak bir örüntü vardır.

1 İki canlının yaşam yolundaki ortak örüntüyü tamamlayalım.

Başlangıç → _____ ve gelişme → _____ → Yeni canlıların oluşması → _____ yaşam döngüsü

2 Ördek ile şeftalinin benzerliklerini ve farklılıklarını tabloya yazalım.

Benzerlikler	Farklılıklar

3 Yumurta ile çekirdek aynı şey midir? Açıklayalım.

2. ÜNİTE • CANLILARIN YAŞAM DÖNGÜLERİ • ÇALIŞMA 06-B

Her Canlının Bir Döngüsü Var

Bütün canlıların bir yaşam döngüsü vardır; ancak aşamalar ve süreleri her canlıda aynı değildir.

1 Güvercin ile salatalığın yaşam döngülerini karşılaştıralım.

Soru	Güvercin	Salatalık
Yaşamı neyle başlar?		
İlk aşamadan sonra ne olur?		
Yeni döngü nasıl başlar?		

2 Aşağıdaki cümleyi tamamlayalım.

Bütün canlıların bir yaşam döngüsü _____; fakat yaşam aşamaları ve bu aşamaların _____ her canlıda aynı değildir.

Ünitenin özeti: Canlılar büyür, beslenir, ürer, solunum ve boşaltım yapar, çevreye tepki verir. Canlıları dört temel grupta inceleriz. Çevremizi duyu organlarımızla algılarız; farklı canlılar farklı yapılarla algılar. Her canlının bir yaşam döngüsü vardır.

3 Bu üniteden en çok neyi öğrendik? Bir cümleyle yazalım.

2. ÜNİTE • KARMA DEĞERLENDİRME • 1 / 3

Ünite Değerlendirme Soruları

Soruları okuyup uygun seçeneği işaretleyelim.

1 Aşağıdakilerden hangisi canlıların ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Büyüme ve gelişme
- B) Üreme
- C) Elektrikle çalışma
- D) Solunum

Bir vantilatör çalışırken pervaneleri hızla döner.

2 Bu bilgiye dayanarak vantilatör için hangisi söylenebilir?

- A) Hareket ettiği için canlıdır
- B) Hareket etmesi onu canlı yapmaz
- C) Solunum yaptığı için canlıdır
- D) Büyüdüğü için canlıdır

3 Fasulye bitkisinin bir desteğe sarılarak uzanması hangi özelliği gösterir?

- A) Hareket etme
- B) Cansız olma
- C) Ses çıkarma
- D) Beslenmeme

4 Şapkalı mantar hangi canlı grubunda yer alır?

- A) Bitkiler
- B) Hayvanlar
- C) Mantarlar
- D) Mikroskopla görülebilen canlılar

2. ÜNİTE • KARMA DEĞERLENDİRME • 2 / 3

Ünite Değerlendirme Soruları

Soruları okuyup uygun seçeneği işaretleyelim.

5 Çıplak gözle görülemeyecek kadar küçük canlıları incelemek için hangi araç kullanılır?

- A) Termometre
- B) Mikroskop
- C) Cetvel
- D) Mıknatıs

6 Zil sesi, yumuşak atkı ve çiçek kokusu sırasıyla hangi organlarla algılanır?

- A) Kulak – deri – burun
- B) Göz – dil – kulak
- C) Burun – göz – deri
- D) Deri – kulak – dil

İnsan bir kokuyu burnuyla, kelebek ise antenleriyle algılayabilir.

7 Bu bilgiden hangi sonuca ulaşılır?

- A) Bütün canlılar kokuyu burnla algılar
- B) Canlılar çevrelerini farklı organ ve yapılarla algılayabilir
- C) Kelebekler koku algılayamaz
- D) Yalnız insanlar çevreyi algılar

8 Küstüm otunun dokunulduğunda yapraklarını kapatması neyi gösterir?

- A) Bitkilerin cansız olduğunu
- B) Yalnız hayvanların tepki verdiğini
- C) Bitkilerin bazı değişiklikleri algılayıp tepki verebildiğini
- D) Bitkilerin ses çıkardığını

2. ÜNİTE • KARMA DEĞERLENDİRME • 3 / 3

Ünite Değerlendirme Soruları

Soruları okuyup uygun seçeneği işaretleyelim.

9 Hangisi duyu organlarımızı koruyan bir davranıştır?

- A) Bilinmeyen bir sıvıyı koklamak
- B) Kulaklıkla çok yüksek ses dinlemek
- C) Ekranı uygun uzaklıktan izlemek
- D) Kulağa sert bir cisim sokmak

10 Salatalığın yaşam döngüsünün doğru sıralaması hangisidir?

- A) Tohum → Filiz → Fide → Büyümüş bitki → Salatalık ve yeni tohumlar
- B) Fide → Salatalık → Tohum → Filiz
- C) Salatalık → Fide → Tohum → Filiz
- D) Filiz → Tohum → Salatalık → Fide

11 Ördek ile şeftalinin yaşam döngülerinin ortak özelliği hangisidir?

- A) İkisi de yumurtadan çıkar
- B) İkisi de büyür, gelişir ve yeni canlıların yaşamını başlatabilir
- C) Bütün aşamaları aynıdır
- D) İkisi de yalnız suda yaşar

12 Canlıların yaşam döngüleriyle ilgili hangi ifade doğrudur?

- A) Bütün yaşam döngüleri tamamen aynıdır
- B) Yalnız hayvanların yaşam döngüsü vardır
- C) Bütün canlıların yaşam döngüsü vardır; süreç her canlıda aynı değildir
- D) Yetişkin canlı başlangıç aşamasına dönüşür

FenYörünge

AYRINTILI

CEVAP ANAHTARI

2. ÜNİTE • CANLILAR DÜNYASINA YOLCULUK

Yanıtlar; kavram, veri ve neden–sonuç ilişkileriyle açıklanmıştır.

SORUYU OKU → BİLGİYİ HATIRLA → NEDENİ AÇIKLA

CEVAP ANAHTARI • 1. BÖLÜM • ÇALIŞMA 01-A – 01-B

Canlıların Özellikleri ve Dört Grup • Ayrıntılı Yanıtlar

01-A • 1. GÖREV

Canlı olan fasulye bitkisidir. Vantilatör hareket eder ama büyümeyiz, beslenmeyiz, üremeyiz ve solunum yapmayız. Bir varlığın yalnız hareket etmesi onun canlı olduğunu göstermeyiz.

01-A • 2. görev — Özellik	Harf	Açıklama
Büyüme ve gelişme	C	Zamanla büyür ve gelişirler.
Beslenme	D	Yaşamlarını sürdürmek için besin alırlar.
Üreme	A	Kendilerine benzer yeni canlılar oluştururlar.
Tepki verme	E	Çevredeki değişiklikleri algılayıp karşılık verirler.
Solunum	F	Bütün canlılar bu işlemi yapar.
Boşaltım	B	Vücutlarındaki bazı atıkları dışarı atarlar.

01-A • 3. GÖREV

Canlı: kedi, çam ağacı, mantar. · Cansız: taş, bisiklet, bulut.

Bulut hareket eder ve şekil değiştirir; yine de büyüme, beslenme ve üreme özellikleri olmadığı için canlı değildir.

01-B • 1. görev — Grup	Temel özelliği	Örnek
Mikroskopla görülebilenler	Çıplak gözle görülemez.	Mikroskopla görülen küçük canlı
Mantarlar	Bitki değildir, ayrı bir gruptur.	Şapkalı mantar
Bitkiler	Kendi besinlerini üretir.	Papatya, eğrelti otu
Hayvanlar	Farklı ortamlarda yaşar.	Kurbağa, balık

01-B • 2 ve 3. GÖREVLER

2. görev — Bitkiler: papatya, eğrelti otu. Hayvanlar: kurbağa, balık. Mantarlar: şapkalı mantar. Mikroskopla görülebilenler: mikroskopla görülen küçük canlı.

3. görev — (1) Y: Mantarlar bitkilerden ayrı bir gruptur. (2) Y: Bazı canlılar yalnız mikroskopla görülebilir. (3) D. (4) Y: Doğada kendiliğinden yetişen mantarlar toplanmaz ve yenmez; zehirli olanlar yenebilenlere çok benzeyebilir.

CEVAP ANAHTARI • 1. BÖLÜM • ÇALIŞMA 02-A – 02-B

Gruplama Ölçütleri ve Mikroskobik Canlılar • Ayrıntılı Yanıtlar

02-A • 1 ve 2. görev	Cevap
Uçabilenler	Kartal, arı, güvercin
Uçamayanlar	Kedi, balık, kaplumbağa, köpek, kurbağa
Suda yaşayanlar	Balık
Karada yaşayanlar	Kartal, kedi, arı, köpek, güvercin
Hem suda hem karada	Kaplumbağa, kurbağa

02-A • 3. GÖREV

Aynı canlı topluluğu farklı ölçütlere göre farklı biçimlerde gruplanabilir. Hangi gruplamayı yapacağımız, hangi soruya cevap aradığımıza bağlıdır. Bu yüzden tek bir doğru gruplama yoktur; ölçüt belirlenir ve ona göre gruplanır.

02-B • 1 ve 2. GÖREVLER

1. görev: Bazı canlılar çok KÜÇÜK oldukları için çıplak gözle görülemez. Onları görebilmek için MİKROSKOP kullanırız. Bu canlılar havada, suda, TOPRAKTA ve başka canlıların vücudunda yaşayabilir.
2. görev: Mikroskop işaretlenir.

02-B • 3. görev — Canlı	Ait olduğu grup
Eğrelti otu	Bitkiler
Şapkallı mantar	Mantarlar
Yalnız mikroskopla görülebilen küçük canlı	Mikroskopla görülebilen canlılar
Kurbağa	Hayvanlar

02-B • 4. GÖREV

Mikroskop olmasaydı çıplak gözle görülemeyecek kadar küçük canlılar incelenemezdi. Bu canlıların varlığı ve özellikleri bilinemezdi.

CEVAP ANAHTARI • 2. BÖLÜM • ÇALIŞMA 03-A – 03-B

Duyu Organları ve Birlikte Çalışma • Ayrıntılı Yanıtlar

03-A • 1. görev — Organ	Algıladığı özellikler
Göz	Renk, şekil ve büyüklük
Kulak	Sesler
Burun	Kokular
Dil	Acı, tatlı, ekşi gibi tatlar
Deri	Sıcaklık, soğukluk, sertlik, yumuşaklık ve doku

03-A • 2. GÖREV

Zil sesini duymak → kulak. Atkının yumuşaklığını fark etmek → deri. Çiçeğin kokusunu almak → burun. Limonun ekşi olduğunu anlamak → dil. Topun kırmızı olduğunu görmek → göz.

03-B • 1. görev — Organ	Elma hakkında ne öğreniriz?
Göz	Rengini, şeklini ve büyüklüğünü
Burun	Kokusunu
Dil	Tatlı mı ekşi mi olduğunu
Deri	Kabuğunun sertliğini ve pürüzsüzlüğünü

03-B • 2. görev — Cümle	D/Y	Gerekçe / düzeltme
Burnumuz tatları algılar.	Y	Burnumuz kokuları algılar; tatları dil algılar.
Birden fazla duyu birlikte çalışabilir.	D	Bir nesneyi tanıırken birkaç duyudan yararlanılır.
Dokunmayı yalnız ellerimizle algılarız.	Y	Dokunma organımız derimizdir; el onun bir bölümüdür.

CEVAP ANAHTARI • 2. BÖLÜM • ÇALIŞMA 04-A – 04-B

Farklı Canlılar ve Duyu Sağlığı • Ayrıntılı Yanıtlar

04-A • 1. görev — Canlı	Çevresini nasıl algılar?
Yusufluk	Çok sayıda küçük gözden oluşan gözleriyle geniş bir alanı algılar.
Kelebek	Antenleriyle kokuları, bacaklarındaki yapılarla tatları algılar.
Küstüm otu	Dokunulduğunda yapraklarını kapatarak tepki verir.
Güneşgölü	Yapışkan tüylerine teması algılayıp yapraklarını kıvrır.

04-A • 2 ve 3. GÖREVLER

2. görev: Canlılar aynı çevresel özelliği farklı organ ve yapılarla algılayabilir. Bütün canlılar çevreyi insanlarla aynı organlarla algılamaz.
3. görev: Bitkilerin de çevrelerindeki bazı değişiklikleri algılayıp tepki verebildiğini gösterir.

04-B • 1. görev — Organ	Koruyucu davranış
Göz	Ekranı uygun uzaklıktan izlemek, uzun süre ekrana bakmamak
Kulak	Çok yüksek sestten uzak durmak, kulağa yabancı cisim sokmamak
Burun	Bilinmeyen maddeleri koklamamak
Dil ve ağız	Çok sıcak veya çok soğuk besinlerden kaçınmak, dişleri fırçalamak
Deri	Temizliğe dikkat etmek, sivri ve çok sıcak nesnelerden uzak durmak

04-B • 2 ve 3. GÖREVLER

2. görev — X kulaklıkla çok yüksek ses dinlemek, bilinmeyen sıvıyı koklamak, kulağa sert cisim sokmak, çok sıcak yemeği soğumadan yemek. ✓ ekranı uygun uzaklıktan izlemek, dişleri düzenli fırçalamak.
3. görev: Ailemize veya öğretmenimize haber vermeli, gerektiğinde bir sağlık uzmanına başvurmalıyız.

CEVAP ANAHTARI • 3. BÖLÜM • ÇALIŞMA 05-A – 05-B

Yaşam Aşamaları ve Sıralama • Ayrıntılı Yanıtlar

05-A • 1. GÖREV

Doğru sıra: L (yumurta) → M (yavru ördek) → N (büyüyen, genç ördek) → K (yetişkin ördek).

05-A • 2. görev — Aşama	Ne olur?
Yumurta	Yeni ördeğin yaşamı yumurtayla başlayabilir.
Yavru ördek	Yavru yumurtadan çıkar.
Büyüyen ördek	Beslenerek büyür ve gelişir.
Yetişkin ördek	Büyüyen ördek yetişkin olur.
Yeni nesil	Yeni yumurtalar yeni yaşam döngülerini başlatabilir.

05-A • 3. GÖREV

Hayır. Yetişkin canlı başlangıç aşamasına dönüşmez. Yetişkin ördeğin oluşturduğu YENİ yumurtalar, yeni bir neslin yaşam döngüsünü başlatır.

05-B • 1. GÖREV

Boş bırakılan aşama FİDE'dir. Sıra: tohum → filiz → fide → büyümüş bitki → salatalık ve yeni tohumlar.

05-B • 2 ve 3. görev	Cevap
Çekirdek	Uygun koşullarda filizlenebilir.
Filizlenen bitki	Filiz zamanla büyür.
Büyüyen ağaç	Bitki gelişerek ağaç olur.
Yetişkin ağaç	Ağaçta şeftaliler oluşabilir.
Yeni çekirdek	Meyvedeki çekirdekle yeni bir döngü başlayabilir.
3. görev	(1) Y — bitkilerin de yaşam döngüsü vardır. (2) Y — farklı yapılardır. (3) D.

CEVAP ANAHTARI • 3. BÖLÜM • ÇALIŞMA 06-A – 06-B

Ortak Örüntü ve Genelleme • Ayrıntılı Yanıtlar

06-A • 1. GÖREV

Başlangıç → BÜYÜME ve gelişme → YETİŞKİNLİK → Yeni canlıların oluşması → YENİ yaşam döngüsü

06-A • 2. görev — Benzerlikler	Farklılıklar
İkisinin de yaşamının bir başlangıcı vardır.	Ördek yumurtayla, şeftali çekirdekle başlayabilir.
İkisi de büyür ve gelişir.	Yaşam aşamalarının görünüşleri farklıdır.
Yeni canlıların oluşmasıyla döngü devam eder.	Aşamaların süreleri aynı olmak zorunda değildir.

06-A • 3. GÖREV

Hayır, aynı değildir. Yumurta bir hayvanın, çekirdek ise bir bitkinin yaşamını başlatabilen farklı yapılardır. İkisinin ortak yönü, yeni bir canlının yaşamının başlangıcı olmalarıdır.

06-B • 1. görev — Soru	Güvercin	Salatalık
Yaşamı neyle başlar?	Yumurta	Tohum
İlk aşamadan sonra ne olur?	Yavru çıkar ve büyür	Tohum filizlenir, fide olur
Yeni döngü nasıl başlar?	Yeni yumurtalarla	Meyvedeki yeni tohumlarla

06-B • 2. GÖREV

Bütün canlıların bir yaşam döngüsü VARDIR; fakat yaşam aşamaları ve bu aşamaların SÜRELERİ her canlıda aynı değildir.

CEVAP ANAHTARI • KARMA DEĞERLENDİRME

Ünite Değerlendirme Soruları • Ayrıntılı Yanıtlar

Soru	Yanıt	Gerekçe
1	C	Elektrikle çalışmak bir canlı özelliği değildir.
2	B	Hareket tek başına canlılık ölçütü değildir.
3	A	Bitkiler yer değiştirmese de desteğe sarılma gibi hareketler gösterir.
4	C	Mantarlar bitkilerden ayrı bir canlı grubudur.
5	B	Çok küçük canlılar mikroskopla incelenir.
6	A	Ses kulakla, yumuşaklık deriyle, koku burunla algılanır.
7	B	Aynı özellik farklı organ ve yapılarla algılanabilir.
8	C	Küstüm otu dokunmayı algılar ve tepki verir.
9	C	Ekranı uygun uzaklıktan izlemek göz sağlığını korur.
10	A	Tohum, filiz ve fideden sonra bitki büyür, meyve ve yeni tohum oluşur.
11	B	Farklı başlangıçları olsa da ikisi de büyür ve yeni nesil oluşturur.
12	C	Döngü her canlıda vardır; aşama ve süreler farklı olabilir.

